

Høringsvar om endringer i barnevernsloven mv. (kvalitetsløftet i barnevernet). Prop. 83 L (2024-2025)

Innledning

Norsk Fosterhjemsforening anser proposisjonen som ett steg på veien fremover mot en kvalitetsreform. Særlig positivt er forslag barnevernstjenesten mulighet til å stanse samvær midlertidig, fosterforeldre gis rett til å klage på vedtak om flytting til en annen omsorgsbasis, lovfestede økonomiske rammevilkår for fosterforeldre, fosterforeldre gis utvidet beslutningsmyndighet, tiltak om varig fosterhjem og at barnevernstjenesten skal ha plikt til å tilby foreldreoppfølging etter opphevelse av omsorgsovertakelse.

Likevel har regjeringen valgt å utelate flere sentrale forslag, som vil være med å styrke forutsigbarheten og forbedres rettsikkerhet for barn i fosterhjem og fosterforeldre.

Fosterhjems krisen har den siste tiden økt drastisk, med 360 barn og unge i kø per april 2025. Kvalitetsløftet er Stortingets mulighet til å innføre etterlengtede tiltak for å sikre bedre rekruttering av nye fosterhjem og ivaretagelse av allerede eksisterende fosterhjem. Vi håper partiene, tverrpolitisk, benytter denne muligheten.

Tiltak som bør inkluderes i Kvalitetsløftet i barnevernet Prop. 83 L (2024-2025)

- **Senke aldersgrensen for partsrettigheter fra 15 til 12 år.** Barns rettssikkerhet og medvirkning er i liten grad styrket når regjeringen har valgt å utelate dette tiltaket som var med i tidligere høringsforslag. Det foreslås heller ikke at barn får rett til egen advokat, slik regjeringen foreslo som et alternativt. Dette et alvorlig rettssikkerhetsproblem, og tiltaket var et sentralt forslag fra Skivenes-utvalget for å sikre barna bedre rettssikkerhet. Det er helt nødvendige å innføre flere tiltak for å sikre at barn får økt mulighet til medvirkning og bestemmelse i egen sak.
- **Vi ber stortinget sikre klare rettigheter for fosterforeldre til godtgjøring, utgiftsdekning og tjenstepensjon som konkretiseres i forpliktende regelverk.** For å sikre forutsigbarhet i fosterhjemsoppdraget er det nødvendig å etterstrebe lik praksis i landet. Derfor er det viktig at fosterforeldres rett til ulike økonomiske ordninger ikke bare lovfestes, men også få på plass et rettighetsbasert regelverk for innholdet i rettigheten.
 - Lovfestede økonomiske rammevilkår må rettighetsfestes til et konkret nivå med frihet til å legge seg høyere. Vi ser allerede en praksis der kommuner som frikjøper fosterforeldre halverer godtgjøringen med begrunnelse at det er

praksis i den kommunen. Hva skal statsforvalter gjøre med en slik klage når det ikke er noe rettighetsfestet innhold i de økonomiske rammevilkårene? Uten rettighetsfestet minimum nivå vil samarbeidet mellom fosterforeldre og barneverntjenesten fort kunne utfordres, og både rettsikkerheten og stabiliteten til barna i fosterhjemmet svekkes.

- Det er satt av midler på statsbudsjett for 2025 til at frikjøpte kommunale fosterhjem skal få kompensert for tap av tjenstepensjon. Men det mangler regelverk og pensjonsordninger for fosterforeldre som ivaretar at beløpet ikke beskattes som vanlig lønnsinntekt. Slik vi forstår det vil det være opp til den enkelte barnevernstjeneste å velge hvor mange prosent fosterforeldre skal kompenseres i forhold til tap av tjenstepensjon, selv om Stortinget har bevilget og forutsatt 5%. Mange kommuner sliter økonomisk, og fosterforeldre opplever hensyn til innsparing medfører kutt. Uten et rettighetsbasert regelverk og statlige føringer på hvordan kompensasjon for tjenstepensjon for frikjøpte fosterforeldre skal innrettes, vil det skape store forskjeller mellom kommunene og lite økonomisk sikkerhet og forutsigbarhet for de frikjøpte fosterforeldrene. Vi foreslår at frikjøpte fosterforeldre i et kommunalt oppdrag, innlemmes i eksisterende ordning som er for spesialiserte fosterhjem og beredskapshjem. For at dette skal skje må en tilpasning av lov om pensjonsordning for oppdragstakere skje, slik at de kan omfatte også kommunale frikjøpte fosterhjem. Oslo kommune innlemmer sine *kommunale* beredskapshjem i denne ordningen fra juli 2025, så dette bør kunne gjøres også for frikjøpte kommunale fosterhjem.
- **Behold masterkrav for fagansatte:** Barnevernet forvalter stor makt og fatter komplekse avgjørelser. Likevel fjernes masterkravet for fagansatte, og beholdes kun for ledere og nestledere. Dette er et tilbakeskritt og svekker fagligheten i tjenesten. Norsk Fosterhjemsforening er en av over 50 aktører som har signert oppropet mot reverseringen av masterkravet.
- **Vi ber Stortinget sikre at forslag til varig opphold i fosterhjem justeres til å møte barnas behov.** Mange barn bor som langvarig i fosterhjemmet og i midlertidighet, har behov for tiltak som sikrer ro og stabilitet. Vi støtter forslaget i § 5-12, men ber Stortinget sikre at tiltaket kan benyttes uten de strenge forutsetninger som departementet legger opp til om at tiltaket skal ligge tett opp mot vilkår for adopsjon. I motsetning til adopsjon kuttet ikke juridiske bånd mellom barn og foreldre og tiltaket

må det ha mye lavere terskel. Det må tydeliggjøres i lovteksten at fosterforeldre har samme krav på oppfølging og støtte fra barnevernstjenesten som før tiltaket.

- **Fosterforeldre må anses som part i saker om flytting av barnet.** Vi er glade for at fosterforeldre skal få en ubetinget klagerett på flytting ut av fosterhjemmet. Vi ber samtidig stortinget tilføye i lovteksten at fosterforeldre skal anses som part i slike saker da en flytting av barnet ut av fosterhjemmet og opphør av fosterhjemsforholdet alltid vil angår dem i så stor grad at de må anses som part. Det vil medføre at saken blir bedre opplyst for de som skal ta beslutningen. Fosterforeldre må få rett til innsyn i sakens relevante dokumenter og dermed uttale seg til barnevernstjenesten på et opplyst og informert grunnlag **før** flyttevedtak treffes. Subsidiært: Dersom de ikke gis rett til å være part i saken må de uansett gis en innsynsrett i sakens relevante dokumenter for de uttaler seg iht § 9-8.